

Flavia Company

Esriptora. Publica 'Haru'

La nova novel·la de Flavia Company explica una vida feta d'errors, correccions i reconciliacions. Comença quan la Haru és enviada a una escola per aprendre l'art del tir amb arc. A partir d'aquí, les aventures –exterior i interior– s'encadenen amb harmonia i en un estil despullat d'artificis

CRISTINA CALDERER

“Tota la vida he perseguit desaparèixer en el text”

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

Des que va debutar el 1993 amb els contes de *Viatges subterranis* (El Medol), els llibres de Flavia Company (Buenos Aires, 1963) han anat apareixent amb regularitat, dividits entre novel·les, reculls de narracions, poesia i literatura infantil. Traduïda a França, Holanda, el Brasil, Polònia, Alemanya, Portugal, Itàlia i els Estats Units, Company parla amb entusiasme del seu últim projecte, el més extens i un dels més ambiciosos que ha escrit fins ara, *Haru*, que publica en català i castellà a Catedral.

Fa quatre anys em deies que Flannery O'Connor era un dels teus referents. Deies: “La seva literatura és moral i a mi m'interessa molt”. ¿Creus que *Haru* és un pas més en la teva literatura moral?

Sí. Un cop t'enfrontes a les misèries i a les virtuts dels coneixements morals passes a entendre que després de la moral i per sobre seu hi ha l'espiritualitat. Diria que l'espiritualitat –que ho abraça tot– és un dels elements principals que recorren *Haru*, una novel·la que també és una proposta filosòfica de concepció del

món. És un sistema complet de filosofia de la vida.

Quan i com hi vas començar a treballar? És un llibre molt diferent del que has fet fins ara...

En comptes de ser diferent dels altres llibres, se situa en un espai diferent, però és la conseqüència natural de la meua trajectòria. Sempre he parlat de la identitat, de les relacions humanes, de les dificultats de la vida... En aquest sentit, el canvi és que he escrit la història d'una vida sencera, que això és molt fort –i tenia moltes ganes de fer-ho–, i d'altra banda, que l'he situat en un espai que és imaginari dins de la realitat. Podria haver creat un món paral·lel com *L'illa* d'Aldous Huxley o Gabriel García Márquez a *Cien años de soledad*, però jo no el volia en aquest sentit, sinó que fos un món possible.

¿En aquests últims anys hi ha hagut un acostament a Orient per part teva?

M'ha interessat molt la filosofia zen i el coneixement d'altres cultures. De fet, em sembla empobridor tenir present només una cultura, la prò-

“**DESPRÉS DE LA MORAL I PER SOBRE SEU HI HA L'ESPIRITUALITAT**”

pia, entre altres coses perquè considero que identificar-nos amb les coses ens estalvia la feina de construir la nostra identitat. Aquesta novel·la és també una proposta de canvi de perspectives en el sentit de com vivim les coses: és una proposta d'integració en tots els sentits en contra de la segregació, és una proposta de suma en comptes de resta, i és una proposta d'inclusió i no d'exclusió.

Un dels objectius principals a l'hora d'escriure *Haru* era explicar tota una vida. No ho havies fet mai. Mai! I, de fet, no ho hauria pogut fer abans.

Per què?

Perquè és molt difícil [riu]. Una de les dificultats és contenir 80 anys en aquestes pàgines. Trobar la manera, el canal per fer-ho, és una feina que requereix molta pràctica, moltes fletxes tirades. En aquest sentit, el fet d'escollir que la nena aprengui tir amb arc simbolitza el que suposa la vida: vius per aprendre a viure però també escrius per aprendre a escriure. Quan comences no te'n

surts, tenses massa l'arc, o estàs tan pendent de la diana que t'oblides de la mà. No és fins que t'oblides que estàs escrivint que fas literatura. I ara m'ha passat: he estat tanta estona preparant-me per tirar amb l'arc que al final la fletxa ha sortit sola. És una sensació estranyíssima i meravellosa.

¿És també una sensació de vertigen? ¿No penses que potser no ho podràs tornar a fer?

No hi penso gens! Sóc tan feliç i em sento tan plena... Quan vaig acabar vaig tenir un atac de plorera. Em van preguntar si era perquè em sentia buida i era al revés: era per plenitud. Els escriptors escrivim els llibres que somiem. Un cop els hem acabat i els mirem, ens adonem que s'assemblen molt al somni que teníem. Aquest llibre no s'hi assembla: és el meu somni. L'angoixa que tenim quan escrivim, la incertesa, les ganes de tirar la tovallola... això s'ha acabat, i de cop i volta tot té sentit. Els 35 anys que han passat des que vaig escriure la primera novel·la tenen ara una recompensa. No dubtaré mai més. L'esforç valia la pena.

Llegint *Haru* he tingut la sensació, segurament per una qüestió estilística, que gairebé s'havia escrit sol. El llibre contrasta amb una de les tendències omnipresents, l'escriptura del jo i l'autoficció.

Tota la vida he perseguit desaparèixer en el text. No vull que la literatura sigui meua, sinó que sigui a través meu. Fa anys que sento coses similars. Concretament, des de *L'illa de l'última veritat* (Proa, 2010). Allà vaig sentir que podia escriure amb la passió i despreocupació amb què llegia quan tenia quinze anys. Això em va donar una pista: volia dir que jo no comptava tant com pensava... Tota la vida he escrit que la meua sensació de tocar la literatura seria quan la literatura pogués prescindir de mi i passés a través meu.

La Haru aprèn equivocant-se.

Els mestres li permeten equivocar-se a la seva manera. Estic enamorada del Tame, l'ancià mestre sabater, perquè deixa que la Haru s'equivoqui. Un mestre ha de saber que l'error és necessari per aprendre i que cadascú s'ha d'equivocar a la seva manera. Si confies en la capacitat d'aprenentatge a partir de l'error estaràs educant la persona perquè pugui llegir-lo com una possibilitat per millorar, no per sentir-se malament i culpable i venjar-se del món: això és una cadena desastrosa de bogeria i malentesos. Educar perquè l'error sigui un punt de partida i no d'arribada et permet anar pel bon camí.◆◆